

SÚČASNÉ PROBLÉMY A VÝZVY V BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI V EURÓPSKEJ ÚNII A NOVOVZNIKAJÚCE RIZIKÁ

CURRENT DIFFICULTIES AND CHALLENGES IN THE EU OCCUPATIONAL SAFETY AND HEALTH AREA AND EMERGING RISKS

ALENA ĎAĐOVÁ, DAVID MICHALÍK, KATARÍNA KOŠUTOVÁ, ANNA CIDLINOVÁ,
JIRÍ VALA

ABSTRACT: The article presents the conclusions of the ESNER surveys at the European level, with the primary goal of deriving the necessary lessons for the next period. These are subsequently transformed into strategic documents of the European Union in the form of a strategic framework. The Strategic Framework for the years 2021-2027 is currently valid. The article used statistical data evaluations and conclusions using synthesis. It is possible to state that problems in companies in the field of safety and health protection at work are predominantly connected to the activities of employees who need incentives to a reasonable extent from their employers. However, this process is not facile considering the current turbulent period. Therefore, the enforcement of policies from the European Union towards the member states appears to be a necessity.

KEYWORDS: Occupational safety and health, ESNER, EU-OSHA

ÚVOD

Európske spoločenstvo uhlia a ocele (ESUO) 1951 ako základný kameň neskoršieho Európskeho hospodárskeho spoločenstva (EHS), a následne Európskej únie (EÚ), spojilo európske odvetvia uhlia a ocele a po prvý krát sa začalo hovoriť o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (ďalej BOZP). Do popredia sa dostali dve najnebezpečnejšie pracovné prostredia v tom čase. To naštartovalo jeden z kľúčových cieľov ESUO „zabezpečiť zrovnoprávnenie a zlepšenie životných podmienok pracovníkov“ v týchto odvetviach. Tripartitný prístup k BOZP sa však v Európe zintenzívnal až po roku 1985. Vďaka iniciatíve Jacquesa Delorsa, vtedajšieho predsedu Európskej komisie, koncepcia „sociálneho dialógu“ získala v EÚ ústavný mandát, čím sa pripravila pôda pre uverejnenie rámcovej smernice (89/391/EHS) v roku 1989. Rok 1992 vyhlásila Európska komisia za Európsky rok bezpečnosti, hygieny a ochrany zdravia pri práci a to z dôvodu, že začiatkom 90. rokov boli každoročne nahlásené 4 milióny pracovných úrazov, z ktorých 8 000 bolo smrteľných a náklady na ne boli 20 miliónov EUR (Hollá, Hudáková, 2020,2021).

Európsky rok 1992 a zvyšujúci sa počet právnych predpisov týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia na pracovisku položili základy pre zriadenie agentúry vyhradenej bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci – EU-OSHA. Rozhodnutie o zriadení agentúry sa vykonalo na samite Rady v októbri 1993, agentúra vznikla 1994. Jej primárnym cieľom je podporovať kultúru bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, podporovať kultúru prevencie rizík, podporovať výmenu informácií a poznatkov v oblasti BOZP.

V súčasnosti EU – OSHA zastrešuje tieto kľúčové činnosti:

- Kampane Zdravé pracoviská – zvyšujú informovanosť o témach týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP) v celej Európe.
- Interaktívny projekt online na hodnotenie rizík (OiRA) – poskytujú nástroje na posúdenie rizík online pre malé a stredné podniky s cieľom vyhodnotiť a riadiť riziká na pracovisku.
- **Prieskum ESNER – tento rozsiahly prieskum poskytuje stručné informácie o riadení rizík v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia na európskych pracoviskách.**
- OSHwiki – online encyklopédia založená na spolupráci, ktorá obsahuje presné a spoľahlivé informácie o BOZP.
- Prognostické projekty – prostredníctvom cielených prognostických projektov upozorňujú na nové a vznikajúce riziká v oblasti BOZP a študujú ich.

- Prehľady o BOZP – poskytujú prehľady o konkrétnych témach týkajúcich sa BOZP a stanovujú priority
- Filmy o NAPOVI – séria krátkych, odľahčených, nemých filmov o dôležitých témach týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Všetky kampane sa premietajú do činností členských štátov EÚ v jednotlivých oblastiach (Košútová a kol., 2022). V ďalšom texte sa budeme venovať vyhodnoteniu európskych prieskumov ESENER a rozhodujúcim záverom, ktoré v nich boli identifikované.

1. VYHODNOTENIE EURÓPSKÝCH PRIESKUMOV ESENER

Prieskumy **ESENER 1,2,3** predstavujú rozsiahle prieskumy so zameraním na nové a na vznikajúce riziká. Prieskumy vedie EU-OSHA. Na základe prieskumov ESENER sa zisťuje ako európske pracoviská riadia riziká a ako riadia oblasť bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Do prieskumov bolo zainteresovaných tisíce podnikov a organizácií v Európskej únii. Organizácie sa zapojili a zodpovedali dotazník, ktorý sa hlavne zameriaval na témy: vplyv všeobecných rizík na oblasť BOZP a možnosť ich riadenia, psychosociálne riziká a iné faktory ako stres, obťažovanie a šikanovanie a participácia zamestnancov na postupoch BOZP.

ESENER 1

Prvý prieskum ESENER 1 v roku 2009 mal za cieľ účinne riešiť otázky bezpečnosti a ochrany zdravia a poskytnúť relevantné informácie na zavedenie nových politík. V rámci prvého prieskumu sa skúmalo ako sa do riadenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zapájajú pracovníci a čo predstavovalo významný faktor úspešnosti zavádzania a uplatňovania preventívnych opatrení (Európsky prieskum o nových a vznikajúcich rizikách (ESENER), 2021).

Zistenia z prieskumu ESENER 1

V rámci prieskumu v roku 2009 sa zistilo, že nové technológie, sociálne podmienky, hospodárske zmeny ovplyvňujú do určitej miery pracoviská. Tieto meniace sa pracovné situácie si vyžadujú viaceré opatrenia. Z prieskumu vyplýva, že Európske podniky uplatňujú formálne a menej formálne opatrenia v rámci otázok BOZP a psychosociálnych rizík (Európsky prieskum podnikov v kontexte nových a vznikajúcich rizík, 2010).

Hlavnými obavami v oblasti BOZP podľa prieskumu z roku 2009 sú v podnikoch: ochorenia a poškodenia podporno-pohybovej sústavy, nehody, stres. Organizácie riešia povedomie o psychosociálnych rizikách pomocou školení a zavádzaním zmien v organizáciách. Hlavným motívom riešenia BOZP sa podľa prieskumu zdá byť hlavne plnenie právnych povinností a požiadaviek zamestnancov (Európsky prieskum podnikov v kontexte nových a vznikajúcich rizík, 2010).

ESENER 2

ESENER 2 je druhý prieskum vykonaný Európskou agentúrou pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v roku 2014, kedy sa skúmalo 49 320 organizácií, ktoré zamestnávali minimálne 5 osôb a to v 36 krajinách. V rámci prieskumu ESENER 2 sa skúmali štyri oblasti BOZP:

- Hlavné prekážky a stimuly v riadení BOZP,
- Všeobecný prístup v organizácii k riadeniu BOZP,
- Ako v praxi prebieha účasť zamestnancov na riadení BOZP,
- Všeobecný prístup v organizácii k riadeniu BOZP.

Zistenia z prieskumu ESENER 2

Podľa prieskumu ESENER 2 predstavujú najväčšie problémy: starnúca pracovná sila, homeoffice, porozumenie jazyku. Štatisticky podľa prieskumu 21% z organizácií EU-28 uvádza, že zamestnanci vo veku vyše 55 rokov tvoria viac ako jednu štvrtinu ich pracovnej sily. Najväčší podiel starnúcej pracovnej sily bolo podľa prieskumu zaznamenaných v Švédsku (36%), Lotyšsko (32%) a Estónsko (30%). Na základe prieskumu sa zistilo, že 13% organizácií v EU-28 vykonáva prácu z domu. Najvyšší podiel homeoffice bol zaznamenaný v Holandsku (26%) a Dánsku (24%). Dôležitý údaj, ktorý sa zistil z prieskumu je, že 6% organizácií z EU-28 a ich zamestnanci majú problém porozumieť jazyku, ktorý

sa používa na pracovisku. Tento problém sa ukázal v krajinách ako: Malta a Luxembursko (16%) a vo Švédsku (15%) (Druhý európsky prieskum podnikov v kontexte nových a vznikajúcich rizík – ESENER 2, 2015). Najviac rizikové faktory vyplývajúce z prieskumu sú psychosociálne riziká. Z prieskumu sa zistilo, že takmer jedna z piatich organizácií má problém s psychosociálnymi rizikami a nemá dostatočné informácie alebo vhodné nástroje na ich odstránenie.

Medzi ďalšie najčastejšie rizikové faktory, ktoré boli zistené z prieskumu ESENER 2 sú: stretávanie sa s komplikovanými zákazníkmi, žiakmi a pacientmi v zastúpení (58% opýtaných organizácií EU-28), únavné a bolestivé pracovné pozície (56% opýtaných organizácií) a ako posledný najčastejšie identifikovaný rizikový faktor je opakovaný pohyb rukou alebo ramenom (52% opýtaných organizácií) (Druhý európsky prieskum podnikov v kontexte nových a vznikajúcich rizík – ESENER 2, 2015).

V rámci hodnotenia rizík v prieskume ESENER 2 sa zistili viaceré informácie. Hodnotenie rizík podľa výsledkov z prieskumu pravidelne vykonáva 76% organizácií EU-28. Až 90% opýtaných organizácií vyjadruje, že hodnotenie rizík predstavuje užitočný spôsob riadenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Z opýtaných krajín v súvislosti s hodnotením rizík vyplýva, že hodnotenie rizík najviac vykonáva Taliansko a Slovinsko v percentuálnom zastúpení (94%) a najmenej Luxembursko (37%). V korelácii s výkonom hodnotenia rizík internými zamestnancami je poradie nasledovné: Dánsko (76% organizácií), Spojené kráľovstvo (68%) a Švédsko (66%). Najnižší podiel bol zistený v Slovinsku (7%), Chorvátsku (9%), a Španielsku (11%) (Druhý európsky prieskum podnikov v kontexte nových a vznikajúcich rizík – ESENER 2, 2015).

Odvetvle činnosti	Najčastejšie uvádzané rizikové faktory (v % organizácií v odvetví v EU-28)	
	Prvý	Druhý
A: Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Riziko úrazov spôsobených strojmi alebo ručným náradím (78 %)	Riziko úrazov vo vozidlách počas práce (73 %)
B, D, E, F: Výstavba, nakladanie s odpadom, dodávka vody a elektrickej energie	Riziko úrazov spôsobených strojmi alebo ručným náradím (82 %)	Zdvíhanie alebo premiestňovanie ľudí alebo ťažkých bremien (71 %)
C: Výroba	Riziko úrazov spôsobených strojmi alebo ručným náradím (77 %)	Opakované pohyby rukou alebo ramenom (58 %)
G, H, I, R: Obchod, doprava, stravovanie/ubytovanie a rekreačné činnosti	Nutnosť prichádzať do styku s komplikovanými zákazníkmi, pacientmi, žiakmi atď. (62 %)	Opakované pohyby rukou alebo ramenom (49 %)
J, K, L, M, N, S: Činnosti týkajúce sa IT, finančníctva, obchodovania s nehnuteľnosťami a ostatných technických, vedeckých alebo osobných služieb	Únavné alebo bolestivé pozície vrátane dlhodobého sedenia (64 %)	Nutnosť prichádzať do styku s komplikovanými zákazníkmi, pacientmi, žiakmi atď. (56 %)
O: Verejná správa	Únavné alebo bolestivé pozície vrátane dlhodobého sedenia (76 %)	Nutnosť prichádzať do styku s komplikovanými zákazníkmi, pacientmi, žiakmi atď. (68 %)
P, Q: Činnosti v oblasti vzdelávania, ľudského zdravia a sociálnej práce.	Nutnosť prichádzať do styku s komplikovanými zákazníkmi, pacientmi, žiakmi atď. (75 %)	Únavné alebo bolestivé pozície vrátane dlhodobého sedenia (61 %)

Obrázok 1 Najčastejšie uvádzané rizikové faktory podľa prieskumu ESENER 2 (Druhý európsky prieskum podnikov v kontexte nových a vznikajúcich rizík – ESENER 2, 2015).

ESENER 3

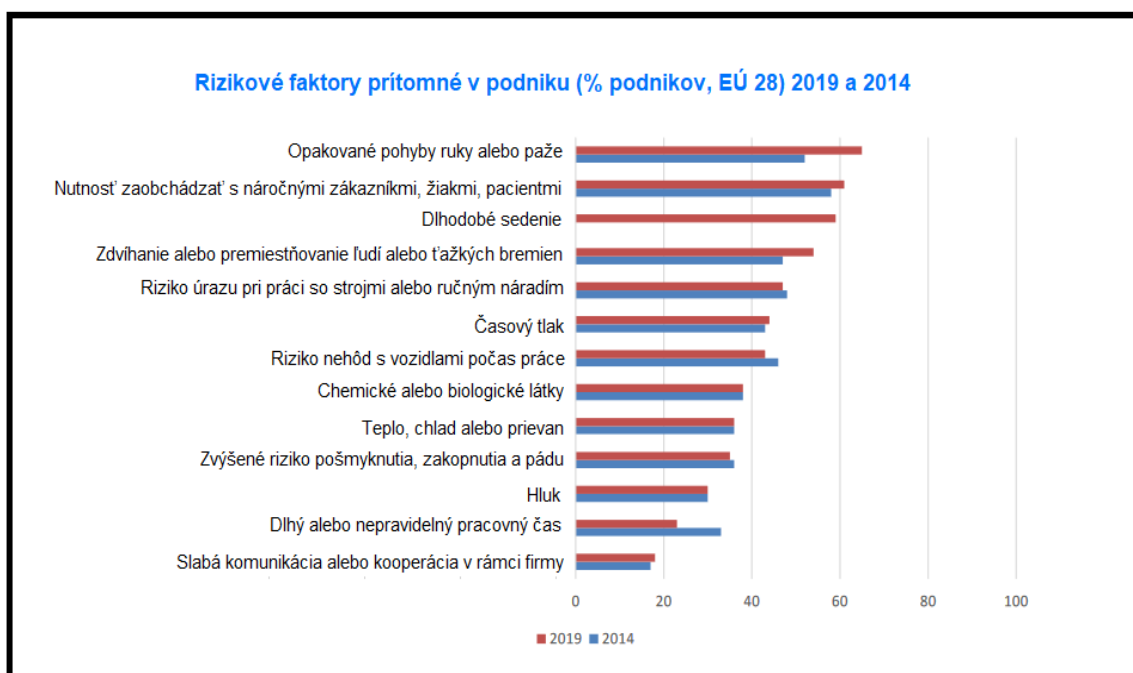
ESENER je Európsky prieskum podnikov o nových a vznikajúcich rizikách. ESENER predstavuje rozsiahly výskum agentúry EU-OSHA, ktorý skúma riadenie rizík na európskych pracoviskách v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Výskum pozostáva z odpovedí podnikov a organizácií na dotazník a z druhotnej analýzy, ktorej súčasťou sú hĺbkové štúdie so zameraním na osobitné témy BOZP. Dotazník obsahuje otázky k témam ako: psychosociálne riziká (stres, šikanovanie, obťažovanie), všeobecné riziká pre BOZP a ich riadenie, participácia zamestnancov na postupoch BOZP, stimuly a prekážky pri riadení BOZP (Európsky prieskum o nových a vznikajúcich rizikách (ESENER), 2021).

Identifikované rizikové faktory z prieskumu ESENER 3

Tretí európsky prieskum ESENER 3 objasňuje najčastejšie identifikované rizikové faktory v EÚ28. Medzi najpočetnejšie identifikované rizikové faktory patria:

- Opakované pohyby ruky alebo paže,
- nutnosť zaobchádzať s náročnými zákazníkmi, žiakmi, pacientmi,
- dlhodobé sedenie,
- zdvíhanie alebo premiestňovanie ľudí alebo ťažkých bremien (Third European Survey of Enterprises on New and Emerging Risks (ESENER 3), 2019).

V porovnaní s prieskumom v roku 2014 dopadli v roku 2019 najhoršie identifikované rizikové faktory: opakované pohyby ruky a paže z 52% v roku 2014 na 65% v roku 2019, nutnosť zaobchádzať s náročnými zákazníkmi, žiakmi, pacientmi z 58% v roku 2014 na 61% v roku 2019, zdvíhanie alebo premiestňovanie ľudí alebo ťažkých bremien z 47% v roku 2014 na 54% v roku 2019 vid'. Obrázok 2.

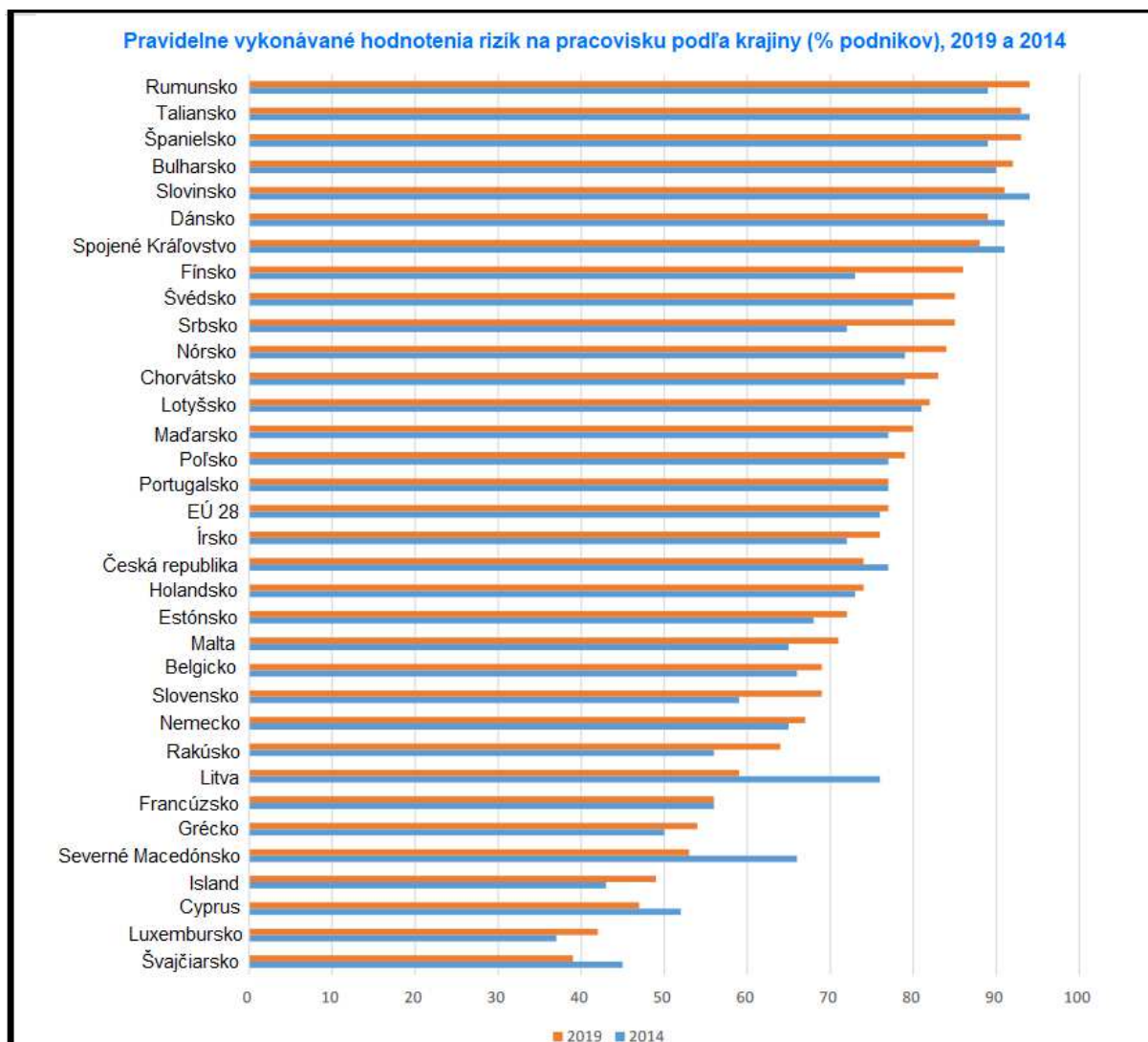

Obrázok 2 Rizikové faktory prítomné v podniku (% podnikov, EÚ28) 2019 a 2014 (Zdroj: ESENER 3, 2019)

Prieskum riadenia BOZP a hodnotenia rizík v podnikoch podľa ESENER 3

V roku 2014 celkovo 77% opýtaných podnikov v EÚ28 tvrdí, že hodnotenie rizík v podniku pravidelne vykonáva. Z prieskumu v roku 2014 vyplýva, že 94% podnikov v Rumunsku vykonáva hodnotenie rizík, 93% podnikov vykonáva hodnotenie rizík v Taliansku a Španielsku a 42% podnikov v Luxembursku. Údaje je možné vidieť na obrázku, kde rok 2014 je zobrazený modrou farbou a rok 2019 oranžovou farbou (Third European Survey of Enterprises on New and Emerging Risks (ESENER 3), 2019).

Na obrázku 3 je taktiež možné vidieť, že v porovnaní rokom 2014, hodnotenie rizík v niektorých krajinách stúplo. Medzi najvýraznejšie zmeny v porovnaní s rokmi v rámci hodnotenia rizík v podnikoch dominujú krajiny ako: **Slovensko**, Fínsko, Rakúsko a Srbsko mimo EÚ28. Opakom boli aj krajiny, ktoré na rozdiel od roku 2014 v prieskume v roku 2019 poklesli, čo sa týka hodnotenia rizík v podnikoch. Medzi krajiny v ktorých pokleslo hodnotenie rizík v roku 2019 patrí: Litva a Cyprus.

Obrázok 3 Pravidelne vykonávané hodnotenia rizik na pracovisku podľa krajiny (% podnikov), 2019 a 2014 (Third European Survey of Enterprises on New and Emerging Risks (ESENER 3), 2019).

Zhrnutie zistení z prieskumov ESENER 1, 2, 3

Z troch hlavných prieskumov v oblasti BOZP je možné popísať závery z týchto analýz:

- Stimulom k riadnemu riadeniu rizík v oblasti BOZP, riadeniu rizík v oblasti muskuloskeletárnych porúch a psychosociálnych rizík je vystavenie rizikám, špecifickým rizikám v oblasti porúch podporno-pohybovej sústavy a psychosociálnym rizikám.
- Informácie, ktoré sa týkajú duševného zdravia, informácie o vystavení špecifickým rizikám zamestnancov, ktoré poskytujú zamestnanci významne prispievajú k riadeniu psychosociálnych rizík v podnikoch.
- Stimuly a prekážky riadenia rizík môžu výrazne ovplyvniť spôsob riadenia rizík v oblasti BOZP v podnikoch.
- Medzi stimuly, ktoré majú vplyv na riadenie rizík v oblasti BOZP patrí: prítomnosť oficiálneho zástupcu zamestnancov, neformálna účasť zamestnancov na riadení BOZP, angažovanosť manažmentu (Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci spoločná analýza troch dôležitých prieskumov, 2020).

V závere je možné konštatovať, že hlavné výstupy z prieskumov by sa mali pretaviť do strategických dokumentov EÚ – OSHA na ďalšie roky. Preto v ďalšej kapitole budeme uvádzať informácie ohľadom strategického dokumentu, ktorý je smerodajný pre všetky členské štáty Európskej únie.

2. STRATEGICKÝ RÁMEC EÚ V BOZP 2021 - 2027

Európska komisia vytvorila **strategický rámec EÚ** v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na roky 2021-2027. V strategickom rámci sú stanovené základné priority a opatrenia, ktoré majú prispieť k zlepšeniu bezpečnosti a zdravia zamestnancov, zvládnuť riešiť náhle zmeny v hospodárstve, pracovných režimoch a demografii.

Obrázok 4 Strategický rámec EÚ v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na roky 2021-2027 (Strategický rámec EÚ, 2021).

Strategický rámec EÚ kladie dôraz na tri hlavné priority:

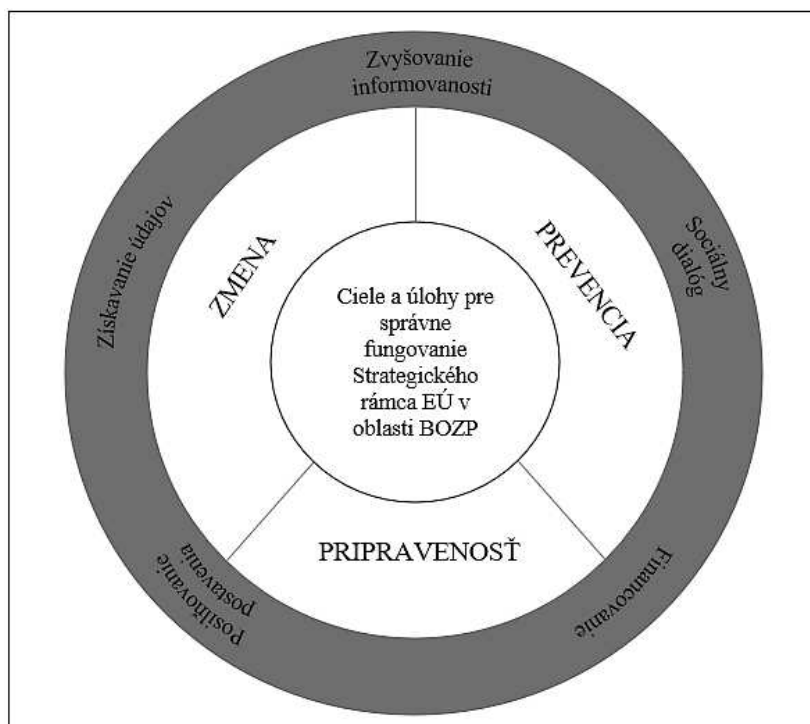
- Zefektívnenie v oblasti **predchádzania úrazom a ochoreniam (zlepšenie prevencie)**, ktoré sú zapríčinené výkonom práce a snaha o zvládnutie a zabezpečenie nulovej nehodovosti vo vzťahu k úmrtiam spojených s prácou,
- **riadenie zmien** a ich predvídanie v spojení s digitálnou, demografickou a zelenou premenou,
- reakcia na zdravotné krízy súčasné a budúce so snahou o **zvýšenie pripravenosti**.

Obrázok 5 Tri kľúčové ciele Strategického rámca EÚ v oblasti BOZP na roky 2021-2027 (spracované podľa Strategický rámec EÚ, 2021).

Prvý cieľ zo strategického rámca, ktorý sa zameriaval na **riadenie zmeny** v novom svete práce, ktorú priniesla demografická, digitálna a zelená transformácia. Druhý cieľ vyplývajúci zo Strategického rámca EÚ je definovaný ako: **zlepšenie prevencie pracovných úrazov a chorôb z povolania. Zvýšenie pripravenosti na potenciálne budúce zdravotné krízy** predstavuje tretí kľúčový cieľ Európskeho strategického rámca EÚ.

Cieľom a celkovým kľúčom k úspechu pre správne vykonávanie strategického rámca nie je len implementácia rámca na vnútroštátnej úrovni a úrovni EÚ a odvetví, ale hlavne je to zvyšovanie informovanosti a povedomia, zber údajov, sociálny dialóg, budovanie a posilňovanie postavenia a financovanie. Agentúra EU-OSHA má vďaka svojmu širokému záberu adekvátne postavenie pre dosahovanie cieľov rámca a ďalších činností (Strategický rámec EÚ, 2021).

Obrázok 1 Ciele a úlohy pre správne fungovanie Strategického rámca EÚ v oblasti BOZP na roky 2021-2027 (Strategický rámec EÚ, 2021).

Vykonávanie úloh a cieľov stanovených v Strategickom rámci EÚ je primárna úloha agentúry EU-OSHA. Agentúra EU-OSHA má za cieľ v rámci svojich projektov s štúdií predvídať riziká a identifikovať priority, jej cieľom je taktiež poskytovať informácie, ktoré sú potrebné na vytvorenie politiky a postupu so zameraním na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v oblastiach ako: psychologické riziká a stres, zelené pracovné miesta a digitalizácia. Agentúra je zapojená do kampane zdravé pracoviska a do plánu opatrení proti karcinogénom. Činnosti, ktoré vykonáva EU-OSHA sú jasným dôkazom jej zainteresovanosti a podpory predchádzania v celej Európe (Strategický rámec EÚ, 2021).

3. NOVOVZNIKAJÚCE RIZIKÁ

Práca a pracoviská sa neustále menia zavádzaním nových technológií, látok a pracovných postupov, zmenami v štruktúre pracovnej sily a trhu práce a novými formami zamestnávania a organizácie práce. To môže viesť k **novým rizikám a výzvam pre bezpečnosť a zdravie pracovníkov**. Je potrebné ich predvídať a riešiť, aby sa v budúcnosti zabezpečili bezpečné a zdravé pracoviská.

Jedným z kľúčových cieľov agentúry EU-OSHA je identifikácia a poskytovanie dôveryhodných a vysokokvalitných údajov o týchto nových a vznikajúcich rizikách bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP), ktoré spĺňajú potreby tvorcov politik a výskumníkov a umožňujú im včas a efektívne akcie.

Agentúra EU-OSHA spustila sériu projektov zameraných na vyhodnotenie možných účinkov nových technológií, nových spôsobov práce a spoločenských zmien na bezpečnosť a zdravie pracovníkov. Cieľom projektov je nielen identifikovať nové riziká hneď, ako sa objavia, ale aj predvídať zmeny, ktoré by mohli mať vplyv na bezpečnosť a zdravie na pracovisku. Projekty agentúry EU-OSHA vychádzajú z rôznych metód vrátane prehľadov literatúry, konzultácií s odborníkmi a tvorby scenárov.

Medzi oblasti s novými rizikami môžeme zaradiť tieto:

1. **Obehové hospodárstvo a jeho vplyv na BOZP.** Tu sa zameriava EÚ na zefektívnenie využívania zdrojov, materiálov a výrobkov. Základným cieľom je dosiahnuť nulovú bilanciu uhlíka do roku 2050 popri trvalo udržateľnom vývoji. V rámci týchto meniacich sa podmienok bude potrebné vytvárať pracovné miesta, ktoré budú iného charakteru ako ich poznáme dnes.

2. **Vývoj v oblasti IKT a digitalizácie práce** – aktivity, ktorú sú v tejto oblasti vyvíjané sa zamieľajú na vplyv rýchleho rozvoja digitálnych technológií na prácu, vrátane umelej inteligencie a robotiky, a na potenciálny výsledný vplyv na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (BOZP).
3. **Riadenie práce s nanomateriálmi na pracovisku** – nanočastice sú približne 10 000 krát menšie ako ľudský vlas. Používajú sa v rôznych odvetviach ako stavebníctvo, automobilový priemysel a potravinárstvo. Napriek pretrvávajúcej neistote existujú veľké obavy z hľadiska nebezpečných účinkov nanomateriálov na zdravie a bezpečnosť. Preto je nevyhnutné, aby zamestnávateľi spoločne so zamestnancami postupovali v súvislosti s riadením rizík pri výbere preventívnych opatrení opatrne.
4. **Bezpečnosť a ochrana zdravia zamestnancov na ekologických pracovných miestach** – do tejto kategórie môžeme zaradiť tie, ktoré pomáhajú chrániť zložky životného prostredia, znižovať spotrebu energie a surovín, alebo znižovať odpad a znečistenie. Z dôvodu očakávania rýchlej miery rastu ekologického hospodárstva je dôležité, aby sme predvídali všetky nové alebo vznikajúce riziká súvisiace s BOZP, ktoré sa týkajú ekologických pracovných miest, ešte skôr než vzniknú.

ZÁVER

V Európskej únii boli vykonané tri ESENER prieskumy, ktoré vedie Agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA). Na základe prieskumov sa zisťovalo ako európske pracoviská riadia riziká a ako riadia oblasť bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Do prieskumov bolo zapojených tisíce podnikov a organizácií v Európskej únii. Organizáciám a podnikom bol predložený dotazník, ktorý bol zameraný na témy: vplyv všeobecných rizík na oblasť BOZP a možnosť ich riadenia, psychosociálne riziká a iné faktory ako stres, obťažovanie a šikanovanie a participácia zamestnancov na postupoch BOZP. V prieskumoch sa zistilo, že nové technológie, sociálne podmienky, hospodárske zmeny, starnúca pracovná sila, homeoffice, porozumenie jazyka predstavujú určitý problém na pracovisku. Jednotlivé zistenia sa premietli i do dokumentu, ktorý je strategický z pohľadu vysporiadavania sa s rizikami v rámci štátov Európskej únie: Strategický rámec EÚ v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na roky 2021-2027. Je potrebné aby stakeholderi v BOZP oblastiach venovali jednotlivým kampaniam v členských štátoch EÚ zvýšenú pozornosť a implementovali vybrané súčasti do svojho prostredia. V budúcnosti nás však čaká aj mnoho výziev spojených s novými rizikami a na tie je potrebné upriamiť svoju pozornosť najmä pri vzdelávacích aktivitách ako v edukačnom procese tak i v podnikovom prostredí (Sventeková a kol, 2021).

POĎAKOVANIE

Príspevok vznikol za podpory projektu APVV-20-0603 „Vývoj nástrojov na posudzovanie rizík pre účely vybraných podnikov a profesií v Slovenskej republike v súlade s požiadavkami EÚ“

IP MPSV ČR: Vývoj aplikace pro analýzu a hodnocení rizik BOZP včetně tvorby nástrojů pro jednotlivé profese

LITERATÚRA

- Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci spoločná analýza troch dôležitých prieskumov, 2020. [online] [cit. 2022-07-05]. Dostupné z: file:///C:/Users/dadov/Downloads/ESENER_%20Joint_%20analysis_%20SK.pdf
- Európske usmernenia, 2021. [online] Elektronický portál www.osha.europa.eu [cit. 2022-01-05]. Dostupné z: <https://osha.europa.eu/sk/safety-and-health-legislation/european-guidelines>
- Európsky prieskum o nových a vznikajúcich rizikách (ESENER), 2021. [online] Elektronický portál www.osha.europa.eu [cit. 2022-06-28]. Dostupné z: <https://osha.europa.eu/sk/facts-and-figures/esener>
- Európsky prieskum podnikov v kontexte nových a vznikajúcich rizík, 2010. [online] [cit. 2022-06-28]. Dostupné z: file:///C:/Users/dadov/Downloads/sk_esener1_%20osh_management_summary.pdf
- EU-Safety, 2022. Konferencia v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Osobná komunikácia. [2022-06-23].
- European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2022. [online] Elektronický portál www.echa.europa.eu [cit. 2022-06-22]. Dostupné z: <https://www.eurofound.europa.eu/about-eurofound/who-we-are>
- HOLLÁ. K., 2020. In: Prednášky z predmetu riziká priemyselných procesov. 2020
- HOLLÁ. K., 2022. Žilinská univerzita v Žiline, Fakulta bezpečnostného inžinierstva, Katedra krízového manažmentu. Oblasť BOZP. Osobná komunikácia [2022-02-22].

HUDÁKOVÁ. M., 2021. Prednášky z predmetu manažment. 2021

HUDÁKOVÁ. M., BUGÁNOVA. K., MÍKA. V., MASÁR. M. 2019. Manažment rizík malých a stredných podnikov. 1. vydanie. Žilina: EDIS-vydavateľské centrum ŽU, 2019. 202 s. ISBN 978-80-554-1518-5.

Košútová, K., Makovická Osvaldová, L., Kubás, J., Hollá, K., Mitrenga, P. PÔSOBNIE ČINNOSTÍ A ZÁSAD BOZP NA VZNIK PRACOVNÝCH ÚRAZOV S OHĽADOM NA RIZIKÁ, KTORÉ ICH SPÔSOBUJÚ. RIEŠENIE KRÍZOVÝCH SITUÁCIÍ V ŠPECIFICKOM PROSTREDÍ - zborník príspevkov z 25. vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou. ISBN 978-80-554-1872-8

Národný inšpektorát práce, 2017. [online] Elektronický portál www.ip.gov.sk [cit. 2022-01-19]. Dostupné z: <https://www.ip.gov.sk/zakladne-informacie/>

Strategický rámec EÚ v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na roky 2021-2027, 2021. [online] Elektronický portál www.osha.europa.eu [cit. 2022-01-17]. Dostupné z: <https://osha.europa.eu/sk/safety-and-health-legislation/eu-strategic-framework-health-and-safety-work-2021-2027>

Sventeková, E., Makovická O., L., Dlugoš, I., Malý, S. 2021. Psychological workload as a riskfactor of the work environment (Psychická pracovná záťaž ako rizikový faktor pracovného prostredia) In: Crisis management - scientific- professional journal of the Faculty of Safety Engineering of the University of Žilina in Žilina. Roč. 20, no. 2/2021. ISSN 1336 - 0019.

Third European Survey of Enterprises on New and Emerging Risks (ESENER 3), 2019. [online] Elektronický portál www.osha.europa.eu [cit. 2022-06-28]. Dostupné z: https://osha.europa.eu/sites/default/files/ESENER_3_first_findings.pdf

Alena Ďaďová, Ing.

Kontaktné údaje (Žilinská univerzita v Žiline, Fakulta bezpečnostného inžinierstva, Katedra krízového manažmentu, 1. mája 32, 010 26 Žilina)

e-mail: alena.dadova@fbi.uniza.sk

David Michalík, PhDr., Ph.D. DBA

Kontaktné údaje (Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i. (VÚBP, v. v. i.), Jeruzalémská 1283/9, 110 00 Praha 1 – Nové Město,)

e-mail: michalik@vubp.cz

Katarína Košútová, Ing.

Kontaktné údaje (Žilinská univerzita v Žiline, Fakulta bezpečnostného inžinierstva, Katedra krízového manažmentu, 1. mája 32, 010 26 Žilina)

e-mail: katarina.kosutova@fbi.uniza.sk

Anna Cidlinová, Ing., Ph.D.

Kontaktné údaje (Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i. (VÚBP, v. v. i.), Jeruzalémská 1283/9, 110 00 Praha 1 – Nové Město)

e-mail: cidlinova@vubp.cz

Jiří Vala, Ing., Ph.D.

Kontaktné údaje (Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i. (VÚBP, v. v. i.), Jeruzalémská 1283/9, 110 00 Praha 1 – Nové Město)

e-mail: vala@vubp.cz
